

'Pipazos' y jaranas

folklore queer i cultures desviades

ACTIVITATS

NOVEMBRE 25 - GENER 26

ORGANITZA

Centre
LGTBI
Barcelona

Plataforma
LGTBIcat

Barcelona

Quin és el folklore propi de la ciutat de Barcelona?
Expressions culturals com dimonis, correfocs,
capgrossos o sardanes? Com el cuplet, el flamenc o la
rumba? Quin rol tenen les comunitats migrades que des
de fa anys i dècades formen part del teixit cultural de la
ciutat?

Qui decideix què és folklore? Des d'on ho decideix?
És la idea del folklore un concepte racista, colonial
o classista, o es tracta d' un concepte a reapropiar?
S'entén el folklore dins del que anomenem "alta cultura",
o hi queda exclós?

Podem dir que el folklore és intrínsecament
queer? Es pot queeritzar el folklore? La cultura popular
ha presentat espais de refugi i expressió de les
dissidències, o més aviat d'exclusió i de rebuig?

Com ens plantegem temes com l'extractivisme, el
pinkwashing, l'apropiació cultural o l'exotització quan
parlem de folklore i de persones LGTBQIA+? Com ens
acostem a aquests temes sense caure en aquestes
contradiccions?

Durant els propers mesos, donarem voltes, plantejarem
nous interrogants i reflexionarem sobre totes aquestes
qüestions a través de diverses propostes.

Dansarem la fuga i les memòries dissidents des
dels Andes amb una exposició que ens convida a mirar
el folklore com una tradició viva, on les dissidències
sexuals, afectives i de gènere han inscrit els seus
gestos, cossos i memòries.

Parlarem sobre la cultura d'arrel catalana i les
vivències queer i com diversos artistes treballen per fer
revifar el folklore.

Recorrerem el folklore considerat "espanyol" per
recuperar el seu esperit subversiu, lliure i queer.

Ens endinsarem entre arxius vius per descobrir
com les dissidències sexe-genèriques han reapropiat el
folklore per fer front al colonialisme, l'heteropatriarcat i
el racisme.

I parlarem d'aquells símbols associats al folklore
que pertanyen a les identitats gitanoandaluses que han
estat perseguides al llarg dels segles.

També ens donarem temps per posar-ho tot en
pràctica.

Cantarem i explorarem el cançoner popular per
donar-li una volta queer a través d'un cor monstruós.

Ens inventarem noves formes d'apropar-nos a la
història i farem memòria entre draps, cobles i records
distorsionats amb un laboratori de pràctiques per
investigar sobre transformistes, varietés, travestis i
vedettes.

I seguirem les petjades de les històries de
resistència, activisme veïnal i del moviment LGTBQIA+
que s'ha escrit des de la perifèria amb un recorregut
guiat per descobrir l'orgull que habita els carrers de Nou
Barris.

I per si encara no fos prou, tancarem el cicle fent
honor a la cultura popular i al barri que ens acull des
de 2019, amb una participació molt especial a la Festa
Major de Sant Antoni.

**Volem un cicle lúdic i esperpèntic, que recuperi
l'esperit comunitari de la festa popular per trobar-nos
i celebrar-nos, sense perdre mai de vista la memòria,
la crítica i la reflexió.**

Exposició

**Del 5 de novembre
al 30 de gener**

EXPOSICIÓ

**Amb entrada lliure i
gratuïta en l'horari
d'obertura del Centre
LGTBI**

Visites guiades:
19 de novembre,
10 de desembre i
14 de gener a les 18h

Amb inscripció gratuïta a:
**[https://inscripciones.
barcelona.cat/
visita guiada/](https://inscripciones.barcelona.cat/visita guiada/)**

Dansar la fuga. Memòries dissidents des dels Andes

Amb curadoria de Transoceànica

El folklore andí ha estat, històricament, un camp de tensions: tradició viva i, a la vegada, un terreny de control colonial, patriarcal i nacionalista. No obstant, també constitueix un espai de fuga, on les dissidències sexuals, afectives i de gènere han inscrit els seus gestos, cossos i memòries.

Aquesta exposició ens convida a mirar el folklore no com una tradició estàtica, sinó com un camp viu de transformació, memòria i rebel·lia.

El folklore andí no és, tan sols, una expressió estètica o tradició estàtica. És també un camp on s'han lliurat batalles simbòliques per disciplinar els cossos, els desitjos i les memòries. Aquesta exposició revela com les dissidències sexuals, afectives i de gènere (travestis, marikes, machonas, morenas, identitats no normatives) han habitat l'espai festiu, ritualístic i popular des de temps prehistòrics fins avui dia.

A través de huacos eròtics, vestits, fotografies, arxius festius i pràctiques artístiques contemporànies, es revelen formes d'existir que van escapar de l'ordre colonial, religió i patriarcal. La festa, el carnestoltes, els ritus i la dansa apareixen com actes d'insurgència, on allò queer i allò andí no són oposats, sinó que parteixen d'una mateixa herència de lluita i resistència.

Des dels carrers de l'altiplà fins als marges de les grans ciutats europees, les comunitats andines han sostingut i reimaginat aquestes tradicions com a marques identitàries, espirituals i polítiques. En els barris perifèrics, en festes comunitàries o intervencions artístiques, el folklore es converteix en arxiu viu de la diàspora: un espai on el dol, l'alegria, el desarrelament i el desig s'entrecreuen en noves formes d'habitar la nostàlgia.

Aquesta exposició proposa una lectura crítica del folklore com a memòria encarnada, com a resistència des de l'alegria, com a gest polític sostingut pel cos col·lectiu, també fora del seu territori d'origen, allà on la migració i la dissidència segueixen ballant contra l'oblit.

A càrrec de **Transoceànica**, una associació que defensa els drets culturals de comunitats en risc d'exclusió i promou la transformació social des de l'art i la cultura.

Visites guiades a l'exposició:

19 de novembre, 18 h. A càrrec de **Christian Saavedra**. Obertura d'inscripcions: 27 d'octubre

10 de desembre, 18 h. A càrrec de **José Luis Mendoza**. Obertura d'inscripcions: 1 de desembre.

14 de gener, 18 h. A càrrec de **Frank Trobok**. Obertura d'inscripcions: 1 de desembre.

**Amb inscripció gratuïta a: inscripciones.
[barcelona.cat/visita guiada](https://inscripciones.barcelona.cat/visita guiada/)**

Places limitades

Taules rodones

5 de novembre
18 h

TAULA RODONA

Cultura d'arrel catalana i vivències queer

Entrada lliure fins a completar l'aforament

Amb interpretació en
Llengua de Signes
Catalana (LSC)

Diversis artistes dissidents que treballen fent revifar el folklore participen en aquesta taula rodona en què ens proposem desentrellar què és el que s'anomena cultura popular catalana, qui la fa i com entronca amb el moviment LGTBQA+, amb allò queer i amb les dissidències sexuals, afectives i de gènere.

Hi participen:

Glòria Ribera, actriu, cantanta, creadora, cupletista, folklòrica, LGTB, dandy i aspirant a rica.

Mar Castells, percussionista, bateria, compositora i productora musical.

Frank Trobok, artista multidisciplinar, performer i curador, explora memòries dissidents queer/cuir.

Laura Sangrà Herrero, presentadora del programa setmanal "La Brama" de betevé i periodista cultural.

11 de desembre
18 h

TAULA RODONA

Arxius vius: dissidències i reapropiació del folklore

Entrada lliure fins a completar l'aforament

Amb interpretació en
Llengua de Signes
Catalana (LSC)

Aquesta taula rodona proposa un diàleg crític al voltant de com les dissidències sexe-genèriques -en contextos històrics i també contemporanis- han tensionat i transformat el folklore, reapropiant-lo com a eina de resistència cultural, política i de gènere per fer front als dispositius colonials, heteropatriarcal i racistes.

Les intervencions obriran un espai per pensar el folklore i l'arxiu com territoris afectius, corporals i polítics, els quals interpel·len la colonialitat i la linealitat històrica i plantegen genealogies insurgents.

Hi participen:

David (Vicho) Coñomán Romero, mapuxe, treballa al voltant de les escriptures dissidents, dansant i intèrpret carnaval.

Vignesh Melwani, cantant, artista escènic, docent i agitador cultural barceloní.

Natalia Puertas Caveró, sociòloga, gestora cultural, cantora, aprenent de dansa i moviment.

Camila Opazo Sepúlveda, especialista en patrimoni, memòria i pràctiques col·laboratives i decolonials.

18 de desembre

18h

Entrada lliure fins a
completar l'aforament

Amb interpretació en
Llengua de Signes
Catalana (LSC)

TAULA RODONA

De les sicalíptiques a l'Espanya rareta

Un recorregut crític i festiu pels imaginaris d'allò espanyol, des del cuplé i la sicalipsis del segle XX fins a les reapropriacions queer contemporànies. Una taula rodona per reivindicar a les deeses de l'escàndol i a les criatures que han fet del folklore un camp de batalla pagà.

El folklore espanyol ha estat sempre un territori en disputa. En aquesta taula rodona explorarem la seva vessant més transgressora, des de les sicalíptiques del cuplé i el music-hall fins l'anomenada Espanya rareta. Allò queer irromp per reinventar els símbols, els fetitxes, els cossos i la memòria col·lectiva.

Qui ha dit que el folklore sigui cosa de velles glòries? De les sicalíptiques que escandalitzaven a inicis del segle XX fins a Samantha Hudson i Rosalia, el folklore es vesteix de lluentons i esdevé allò que sempre ha estat: subversiu, lliure i queer.

Hi participen:

Gloria G. Durán, investigadora i artista de la vida urbana amb perspectiva de gènere.

Daniel Valtueña, professor, investigador i autor del llibre *España rarita*.

Rubén Antón, arqueòloga del travestisme i guardiana de la memòria LGTBQA+

29 de gener

18 h

Entrada lliure fins a
completar l'aforament

Amb interpretació en
Llengua de Signes
Catalana (LSC)

TAULA RODONA

El folklore del folklore: la importància de la memòria gitanoandalusa

Així com les folklòriques han defensat l'amor i el respecte a les dissidències sexuals i de gènere, i també hi ha hagut inspiració mútua entre tots dos imaginaris, molts dels símbols relacionats amb aquest folklore venen directament de les identitats gitanoandaluses castigades institucionalment al llarg dels segles. Parlem dels matisos de racisme i classisme que no es poden separar d'allò que és festiu o estètic.

Hi participen:

Carlos Barea, escriptor, editor i activista cultural.

Dany de Vargas, artista gitano que combina l'art i l'activisme per la resistència i la visibilitat del Poble Gitano.

Cristina Carrasco, psicòloga txarnega feminista i activista radiofònica per la salut mental.

Noelia Cortés, poeta, assagista i activista pels drets del Poble Gitano.

Presentació de llibre

30 de gener

18 h

Entrada lliure fins a
completar l'aforament

Amb interpretació en
Llengua de Signes
Catalana (LSC)

PRESENTACIÓ DE LLIBRE

Rebeldes del deseo

Presentació del llibre “Rebeldes del deseo” (Plaza & Janés, 2025), un assaig escrit per Carlos Barea en el qual es repassen alguns dels nombres de la cultura del segle XX que van haver d'amagar-se a causa de la seva dissidència sexual, o bé es van haver d'arriscar a patir les conseqüències de viure-la en llibertat. Gil de Biedma, Miguel de Molina, Mari Trini, Luis Cernuda o Tórtola Valencia són alguns dels noms que apareixen en aquest llibre i dels quals es parlarà durant la presentació.

Hi participen:

Carlos Barea, escriptor, editor i activista cultural, autor del llibre “Rebeldes del deseo”.

Josep Maria Miró, autor i director teatral amb més d'una trentena d'obres entre textos propis, dramàturgies i adaptacions.

13 i 15 de gener

18h

Per participar del taller,
cal inscriure's a ambdues
sessions

Amb inscripció gratuïta:
[https://inscripcions.
barcelona.cat/
laboratorifolklore/](https://inscripcions.barcelona.cat/laboratorifolklore/)

Obertura d'inscripcions:
1 de desembre

TALLER

Què és el folklore per a tu? **Laboratori de pràctiques** **investigadores sobre** ***mariquitas*, travestis, cobla i** **cultura popular**

En aquest laboratori ens trobarem amb la memòria de la cultura popular LGTBQIA+ dels últims dos segles, entre draps, records distorsionats d'una cançó a la qual li hem canviat la lletra, l'autògraf que es ven en una botiga de segona mà o revistes eròtiques dels anys setanta.

Ens inventarem noves formes d'apropar-nos a la història de la cultura mainstream del col·lectiu LGTBQIA+ a l'estat espanyol a través de cobles, transformistes, varietés, travestis, cançoners, vedettes... I des de pràctiques d'investigació molt diverses, buscarem les maneres d'obrir portals.

Posarem en marxa les eines de cerca d'informació, organització i escriptura a partir de l'àmbit de la investigació de les arts basada en la pràctica. Dissenyarem estratègies, trucs i exercicis amb els quals acariciar la memòria de les travestis de la nostra història, dels cançoners i les vedettes que van viure i actuar a les nostres ciutats des de finals del segle XIX.

A càrrec de:

Anto Rodríguez, artista investigador. Doctor en Investigació d'Arts, Humanitats i Educació per la UCLM. Forma part de l'Oficina de creació i investigació Dorothy Michaels a Madrid.

17 de gener

De 16 a 20 h

Centre Cultural Albareda
(Carrer d'Albareda, 22)

Amb inscripció gratuïta:
[https://inscripcions.
barcelona.cat/
coralqueer/](https://inscripcions.barcelona.cat/coralqueer/)

Obertura d'inscripcions:
1 de desembre

TALLER

Cor d'un dia: cant coral i **folklore queer**

Vols formar part d'un grup coral queer per un dia?

Explorarem el folklore musical contemporani. Prepararem una peça amb diferents cançons que es podrien considerar cultura popular queer i catalana. Després d'una tarda intensiva d'assaig, la mostrarem al públic en un sol concert al vespre.

Aplicarem tècniques de cant i harmonització característiques de la polifonia tradicional catalana, treballarem la tècnica d'entonació de la música popular i jugarem amb dinàmiques d'improvisació, com les corrandes o els garrotins.

No cal tenir coneixements musicals per participar-hi: totes les veus dissidents amb ganes de cantar juntes seran benvingudes.

A càrrec de:

Pol Blancafort, director del Cor Monstruós, un grup coral amb perspectiva feminista/queer/ LGTB+ des d'on enfortir la comunitat, aprenent a cantar juntes i compartint espais d'oci.

Fem barri

8 de novembre a les

11:30h

13 de desembre a les

11:30h

10 de gener a les

11:30h

8 de novembre a les 11:30 h
Obertura inscripcions:
27 d'octubre

13 de desembre i 10
de gener a les 11:30h
Obertura inscripcions:
1 de desembre

Punt de trobada:
**Marquesina de la Via
Júlia, sortida de metro
Via Júlia (L4)**

Punt de finalització:
**Sortida de metro
Vilapicina (L5)**

Amb inscripció gratuïta:
**[https://inscripcions.
barcelona.cat/
rutanoubarris/](https://inscripcions.barcelona.cat/rutanoubarris/)**

RECORREGUT GUIAT

Ruta LGBTQIA+ per Nou Barris

Aquesta ruta de memòria històrica LGBTQIA+ a Nou Barris és un recorregut que vol visibilitzar les lluites, experiències i resistències del col·lectiu en un territori perifèric de Barcelona. A través de diferents espais, recuperarem històries de repressió, clandestinitat, activisme veïnal i expressions de la diversitat afectiva i sexual que van marcar el passat més recent.

Posarem en valor les memòries silenciades i mostrarem que la història del moviment LGBTQIA+ també es va escriure des dels marges. Reivindicarem que Nou Barris és un lloc d'orgull, resistència i comunitat.

Amb aquesta ruta, recuperarem aquestes petjades, visibilitzarem històries i reforçarem l'orgull d'un Nou Barris divers ple de memòria.

A càrrec de:

Wanda i Jose, veïnes de Nou Barris que comparteixen la inquietud per rescatar i donar veu a la memòria LGBTQIA+ que també va habitar en els marges. Perquè la història no només s'escriu al centre de la ciutat, sinó també als barris perifèrics, on moltes persones van viure, van resistir i van lluitar per la diversitat i la dignitat.

Festa Major de Sant Antoni

Tancarem el cicle amb una activitat ben especial: participant de la Festa Major de Sant Antoni!

Recuperem la celebració del barri que ens acull des de l'obertura del Centre i aprofitem per fer comunitat i reivindicar la diversitat des de la cultura popular.

Més info i programa a **fmsantantoni.com**

Centre LGBTBI de Barcelona

Comte Borrell 22

08015 Barcelona

centrelgtbi.barcelona

#BarcelonaLGTBI

**De dilluns a
divendres**

de 10 a 14h i de
15:30 a 20:30h

**Obert els dissabtes
8 de novembre, 13
de desembre i 10
de gener**

de 10 a 14h i de 15
a 20h

Totes les activitats del Centre LGBTBI són amb entrada lliure i gratuïta fins a completar l'aforament.

Per participar als tallers i les rutes, cal inscripció prèvia omplint el formulari facilitat al programa, que també podreu trobar a la pàgina web centrelgtbi.barcelona

Les places són limitades.

Les taules rodones compten amb interpretació en Llengua de Signes Catalana (LSC).

Les exposicions es poden visitar amb entrada lliure i gratuïta en l'horari d'obertura de l'equipament:

Fem la Barcelona de la teva vida